El Real Instituto Elcano de Estudios Internacionales y Estratégicos (RIE)

A Madridban található think-tanket 2001. december 27-én alapították a brit Royal Institute of International Affairs mintájára. Az intézet tényleges tevékenysége közel másfél hónappal később, 2002. február 12-én a Michael H. Armacost, a Brooking Institution elnöke által a Casa de Américában mondott beszédével kezdődött meg, egy hónappal később, 2002 márciusában pedig a RIE közzétette első tanulmányát.

A kutatóintézet – nevéből következően – elsősorban a világpolitikai események tanulmányozásának szenteli magát, s igyekszik megvilágítani azokat az ok-okozati összefüggéseket, amelyek az aktuális nemzetközi szintű folyamatok bekövetkezéséhez vezettek, illetve a már lezajlott/lezajlóban lévő eseményekből következtetve felvázolni az általuk nagy valószínűséggel kiváltott közép-, illetve hosszútávon várható tendenciákat. Mindezzel az intézmény munkatársai segítséget próbának nyújtani a politikai élet résztvevőinek, a vezető politikusoknak, a közintézmények és a magánvállalatok irányítóinak, hogy döntéseiket Spanyolország és a spanyol társadalom javára hozhassák meg. Mindemellett céljaik közé tartozik még a spanyol közgondolkodás formálása is, s annak előmozdítása, hogy olyan, tájékozott spanyol közvélemény alakuljon ki, amely képes megérteni nemcsak a világpolitikában bekövetkező eseményeket, hanem a mögöttük húzódó mélyebb, összetettebb folyamatokat és azok kiváltó okokat is.

Ezért az intézet vezetői az emberi jogok tiszteletben tartását, a nemzetközi kapcsolatokban a béke megvalósulását, az államok és a népek közötti gazdasági együttműködést és szolidaritást, a demokrácia és a demokratikus értékek megszilárdulását, az egyes államok, népek és civilizációk megbékélését, de legalábbis egymás tiszteletben tartását határozzák meg legfőbb értékekként. Mindezen értékek megvalósulásának érdekében az intézet elemzéseket, tanulmányokat és jelentéseket dolgoz ki és tesz közzé, hogy elősegítse a megfelelő döntések kialakítását és meghozatalát mind nemzeti, mind globális szinten; találkozókat, fórumokat, szemináriumokat, előadásokat és vitákat szervez, hogy lehetőséget nyújtson a külügyek és a biztonságpolitika területén tevékenykedő köz- és magánszemélyeknek és intézményeknek, hogy azok egymással minél szorosabb és hatékonyabb kapcsolatot és együttműködést tudjanak kialakítani; valamint kiindulópontként és forrásként szolgálva igyekszik elősegíteni a külpolitikai döntéshozók és a magukat a külpolitika és a nemzetközi kapcsolatok tanulmányozásának szentelő kutatók munkáját.

Céljainak elérése érdekében az intézet magánalapítvány formájában, pártoktól függetlenül működik, igyekezve megőrizni függetlenségét mind az államtól, mind pedig a működését legnagyobb részben finanszírozó vállalatoktól. Ennek érdekében az intézet belső szerkezetét igyekeztek úgy kialakítani,

hogy az egyes szerveiben a különböző politikai erők és a vállalatok egyaránt képviselve legyenek, kiegyensúlyozva egymást annak érdekében, hogy ne következzenek be az egyes érdekek irányába történő elmozdulások, melyek aláásháthatnák az intézet munkásságának hitelességét.

Az intézet legfontosabb irányító szervei az igazgatótanács, a végrehajtó bizottság és a vállalati tanácsadó testület. A legfőbb döntéshozó szerv az igazgatótanács, melynek tiszteletbeli elnöke a trónörökös, Felipe Juan Pablo Alfonso de Todos los Santos de Borbón y Grecia, János Károly spanyol király fia, Asztúria hercege. Elnöke Gustavo Suárez Pertierra, korábbi védelmi és oktatási miniszter, alelnöke Antonio de Oyarzábal, Spanyolország volt japán, ecuadori, dániai és egyesült államokbeli nagykövete. Az igazgatótanácsnak hivatalból tagja Felipe González, volt spanyol kormányfő (1982–1996), a külügyminiszter, Miguel Ángel Moratinos, a védelmi miniszter, Carme Cachón, a gazdasági miniszter, Pedro Solbes és a kulturális miniszter, César Antonio Molina, egy, a legnagyobb ellenzéki párt által kinevezett személy (Gabriel Elorriaga), valamint azon vállalatoknak az elnökei, amelyek az intézet működésének és munkájának finanszírozásához a leginkább hozzájárulnak (jelenleg az ATLANTIC COPPER, a BBVA, a CEPSA, az EADS-CASA, az ENAGÁS, az ENDESA, az IBM ESPAÑA, az IBERDROLA, az INDRA, a LA CAIXA, a RENFE, a REPSOL YPF, a SANTANDER, az SGAE, a TECNALIA és a TELEFÓNICA elnöke). Mindemellett választott tagként az igazgatótanács tagjai közé tartoznak az akadémiai körök és a kulturális élet vezető és tekintélyes képviselői. Mindez mutatja, hogy az intézet igazgatótanácsa nem eleve meghatározott létszámú, zárt testület, hanem olyan intézmény, amelynek anyagi támogatás nyújtásával vagy kiemelkedő politikai és/vagy kulturális tevékenység folytatásával lehet a tagjává válni. Az igazgatótanács, mely évente két rendes ülést tart, feladata, hogy irányítsa és képviselje az intézetet, döntsön a kutatási program, a költségvetés, a beszámolók és az éves jelentés elfogadásáról, valamint, hogy kinevezze a végrehajtó bizottság és a tudományos tanács tagjait.

A végrehajtó bizottság az intézet azon szerve, amely az igazgatótanács által elfogadott irányelvek végrehajtásáért felel. Elnöke ugyanaz a személy, aki az igazgatótanács elnöki posztját is betölti, s tagjait is ezen szerv nevezi ki öt évre. A bizottság, mely általában kéthavonta ülésezik, ellenőrzi a kitűzött célok megvalósítását/megvalósulását, a költségvetésben előirányzott keretek betartását; dönt az éves tervben nem szereplő, de az intézet szempontjából fontosnak tartott tevékenységek lefolytatásáról és az intézet számára elérhető források elosztásáról és felhasználásáról, az igazgatótanács által meghatározott irányelvek keretein belül; valamint javaslatot tesz az igazgatótanács és a tudományos tanács új tagjainak kinevezésére. A bizottság munkájának irányítását az igazgató, Gil Carlos Rodríguez Iglesia és a két aligazgató, a kutatásért és a tudományos munkák kidolgozásáért felelős Charles Powell és az intézeten belül folyó munka összehangolásáért felelős Pilar Tena végzi.

A vállalati tanácsadó testület tagjai azon vállalatok képviselői, amelyek az igazgatótanácsban jelenlévőkénél kisebb összeggel segítik az intézet munkáját. Tanácsokkal és javaslatok kidolgozásával segítik az igazgatótanács és a végrehajtó bizottság munkáját, segítséget nyújtva nekik találkozók és konferenciák, valamint más, az intézet munkájának eredményeit bemutató események lebonyolításában.

Az intézet éves költségvetése körülbelül négymillió euró, melynek nem egészen 25%-át az állami szervek biztosítják az egyes minisztériumokon (külügyminisztérium, védelmi minisztérium, gazdasági minisztérium és kulturális minisztérium) keresztül, a maradék 75% pedig a magánszférából érkezik, az igazgatótanácsban és a vállalati tanácsadó testületben jelen lévő nagyvállalatok és bankok utalják át éves támogatás formájában.

Az intézményben folyó szakmai munka irányítása a tudományos tanács feladata. Ez a közel 60 főből álló testület felelős az igazgatótanács által felállított célkitűzések, irányelvek és feladatok szakmai megvalósításáért, a kutatási tevékenység, a publikáció, a technikai tanácsadás és az intézményen belüli kapcsolatok összehangolásának szakmai oldaláért. Tagjai az akadémiai világ, a média, a politikai élet és más, a nemzetközi kapcsolatok területével szoros kapcsolatban lévő ismert, elismert és nagy tekintéllyel bíró képviselői közül kerülnek ki. A tudományos tanácsot évente legalább egyszer teljes létszámában összehívják, de ezen kívül tagjai rendszeresen résztvesznek az egyes munkacsoportok tevékenységében, valamint az egy-egy adott területre/kérdésre irányuló tudományos kutatások és jelentések kidolgozásában.

Az intézet a nemzetközi kapcsolatok tudományterületén belül 14 témával foglalkozik kiemelten: Európával; Latin-Amerikával; a mediterrán régióval és az arab világgal; a transzatlanti kapcsolatokkal (ezen belül az Egyesült Államok és Spanyolországnak az USA-hoz fűződő viszonyával); az ázsiai–csendes-óceáni térséggel; Fekete-Afrikával; a biztonság- és védelempolitikával; a nemzetközi gazdasággal és kereskedelemmel; a nemzetközi fejlesztéssel és együttműködéssel; Spanyolország nemzetközi megítélésével, illetve az országról a külföldiek szemében kialakult képpel; a demográfia, a népesedési folyamatok és a nemzetközi migráció kérdéskörével; a spanyol nyelvvel és kultúrával, illetve a nemzetközi szervezetekkel és a nemzetközi terrorizmussal.

A szakmai munkát, a tanulmányok, elemzések és kutatások készítését az intézet vezető kutatói (közel 12 szakértő, akiket az intézet meghatározott időre, teljes munkaidőben alkalmaz, s akik egy-egy kiemelt területért felelősek), az ő munkájukat segítő kutatók és kutatássegítők, valamint a külső munkatársak (spanyol és külföldi szakértők kiterjedt hálózata, akik rendszeresen vagy ad hoc jelleggel készítenek jelentéseket, elemzéseket, összefoglalókat és tanulmányokat a RIE megbízásából) végzik.

A RIE vezető kutatói az intézetben folytatott munkájuk mellett gyakran folytatnak oktatói tevékenységet (sokan közülük a madridi egyetemek tanszékeinek vezető munkatársai) vagy vesznek részt az egyes minisztériumok, spanyolországi intézmények, illetve a nemzetközi szervezetek munkájában. Az arab világot és a mediterrán régiót érintő munka vezetője Haizam Amirah Fernández; a biztonság- és védelempolitikáé Félix Artega; a demográfiával, népesedéssel és nemzetközi migrációval foglalkozóé Carmen González Enríquez; a nemzetközi együttműködést és fejlesztést tanulmányozóé Iliana Olivié, a nyelvi és kulturális kérdéssekkel foglalkozóé Jaime Otero, míg az ázsiai–csendes-óceáni térséget érintő kutatásokat Pablo Bustelo; a Latin-Amerikával foglalkozóakat Carlos Malamud; az Európára irányulóakat Ignacio Molina de Cienfuegos; a Spanyolországról kialakított képpel kapcsolatosakat Javier Noya; a nemzetközi gazdaság és kereskedelem kérdéskörét kutatókat Federico Steinberg irányítja; a nemzetközi terrorizmus témáját érintő kutatások felelőse pedig Fernando Reinares.

A RIE széleskörű publikációs tevékenységet folytat: készít viszonylag rövid terjedelmű, nagyjából 2500 szóból álló *elemzéseket* (ARI – Análisis del Real Instituto) az aktuális nemzetközi eseményekkel kapcsolatban; nagyobb terjedelmű, 10-15 000 szóból álló *tanulmányokat* (DT – Documentos de Trabajo), amelyek alaposabban és mélységeiben igyekeznek megvilágítani a vizsgált problémát, és j*elentéseket* (Informes Elcano), amelyek különböző területek szakértőinek együttes munkájával készülnek, s amelyek konkrét javaslatokat fogalmaznak meg az adott témában a spanyol külpolitikai döntéshozók számára. Mindemellett az intézet természetesen foglalkozik *könyvek kiadásával* az intézet kutatási területébe tartozó témákkal kapcsolatosan, melyeknek nagyon gyakran szerzői vagy társszerzői az intézet kutatói (a könyvek közül több az intézet honlapjáról is letölthető), illetve havonta megjelentet egy külpolitikai *folyóiratot* is (*Boletín Elcano*), amely szintén az intézet által vizsgált nem-

zetközi eseményekkel és világpolitikai folyamatokkal foglalkozik. A külügyek iránt érdeklők ezenkívül feliratkozhatnak az intézet *hírlevelére,* amely havonta értesíti őket az intézet honlapjára felkerült újdonságokról, illetve a RIE által szervezett eseményekről. Az intézet azonban nem foglalkozik titkos/bizalmas, csupán magánügyfelek kérésére készülő dokumentumok készítésével, így minden, a RIE által készített dokumentum elérhető az intézet honlapjáról a nagyközönség számára is. Az intézet egyik különlegessége, hogy évente három alkalommal (novemberben, februárban és júniusban) *közvélemény-kutatást* készít (BRIE – Barómetro del Real Instituto Elcano), melynek keretében 1200 spanyol véleményét kérdezik meg a nemzetközi politika eseményeivel/folyamataival és Spanyolország külpolitikájával kapcsolatban.

Az intézetet vizsgálva megállapítható, hogy megalapozott kutatásaival, elismert és neves szakértők (akiknek szavai gyakran megjelennek a médiában, s akiknek véleményét sokszor kérik ki a vezető külpolitikai döntéshozók) bevonásával végzett munkásságával, a hétköznapi, külügyek iránt érdeklődők számára is elérhető tájékoztató tevékenységével valóban hozzájárul ahhoz, hogy betöltse az alapítói által neki szánt legfőbb szerepet: Spanyolország és a spanyol társadalom javára végezze a munkáját.

(Kovács Anita Mariann)

Források:

A spanyol külügyminisztérium honlapja: http://www.maec.es/es/home/Paginas/HomeEs.aspx

EuroMeSCo: http://www.euromesco.net/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1&lang=en

Foreign Policy Research Institute: http://www.fpri.org/

Guía de Think Tanks en España: http://www.funciva.org/publicaciones/think-tanks.pdf

Intute: http://www.intute.ac.uk/

National Geographic: http://www.geographic.hu/index.php?act=napi&id=7807

NIRA's World Directory of Think Tanks: http://www.nira.or.jp/past/ice/nwdtt/2005/index.html

Real Instituto Elcano: http://www.realinstitutoelcano.org/wps/portal

Spanien Bilder: http://www.spanien-bilder.com/lexikon/real-instituto-elcano.htm